

FM: Pārliecinošs pārtikas eksporta kāpums nodrošināja eksporta pieaugumu 2015. gada novembrī

Publicēts: 31.01.2018.

Centrālās statistikas pārvaldes publicētie dati par Latvijas ārējās tirdzniecības apgrozījumu liecina par stabilu eksporta attīstību. Pērnā gada novembrī preču eksports bija par 2,2% augstāks nekā 2014. gada novembrī, tādējādi 2015. gada vienpadsmit mēnešos kopā preču eksporta vērtība bija par 1,2% lielāka salīdzinājumā ar attiecīgo periodu 2014. gadā. Savukārt importa preču vērtība novembrī samazinājās par 2,8%. Tādējādi ārējās tirdzniecības bilances deficīts samazinājās līdz 124,7 miljoniem eiro.

Novembrī lielāko devumu eksporta pieaugumā nodrošināja pārtikas un lauksaimniecības preču eksports, to vērtībai palielinoties par 12,0% gada griezumā. 2015. gada rudens bija zīmīgs ar visu laiku lielāko graudu ražu Latvijas vēsturē. Tieši šīs pārtikas preču kategorijas eksporta pieaugums par gandrīz divām reizēm (jeb par 94,0% salīdzinājumā ar 2014. gada novembri) bija galvenais dzinējspēks kopējam preču eksporta pieaugumam.

Zīmīgi, ka jau trīs mēnešus pēc kārtas paātrinās piena un piena produktu eksports, novembrī eksporta vērtība pieauga par 21,8% (oktobrī tā bija 9,7% un septembrī 6,2%). Piena produktu eksporta kāpums tika sasniegts, pateicoties noieta tirgus pieaugumam galvenokārt uz eirozonas valstīm, kā arī uz Poliju. Pēdējos mēnešos atzinīgus pieauguma tempus uzrāda arī zivju un gaļas preču eksports.

Otro lielāko devumu eksporta pieaugumā nodrošināja ķīmiskās rūpniecības preces, kopumā pieaugot par 7,7% gadā. To lielā mērā nodrošināja farmācijas preču eksporta pieaugums galvenokārt uz Eiropas Savienības valstīm, apliecinot, ka Latvijas farmācijas preču eksportētāji veiksmīgi pārorientējas no pieprasījuma krituma Krievijas tirgū un spēj palielināt noieta apjomu citās valstīs.

Turpina pieaugt arī koksnes un koka izstrādājumu eksports, ejot roku rokā ar atzinīgiem kokrūpniecības ražošanas izlaides apjomiem. Kokrūpniecības eksporta vērtība novembrī bija par 3,3% augstāka salīdzinājumā ar 2014. gada attiecīgo mēnesi. Tomēr pieaugošais kokmateriālu imports liecina, ka ierobežoto resursu pieejamības apstākļos trūkstošais izejmateriālu daudzums tiek kompensēts ar ievestiem materiāliem. Taču jāatzīmē, ka lielākā daļa no importētiem kokmateriāliem ir neapstrādāti un tiek izmantoti tālākai pārstrādei.

Jāatzīmē, ka 2015. gadā bija vairākas eksporta īpatsvarā nelielas kategorijas, kas kopā uzturēja vērā ņemamu pozitīvo devumu preču eksporta attīstībā. Tā ar kokrūpniecību saistītās kategorijas, proti, mēbeļu ražošana un papīra un poligrāfijas izstrādājumu eksports, novembrī bija attiecīgi par 6,1% un 21,0% lielāks nekā gadu iepriekš. Neskatoties uz optisko ierīču eksporta kritumu novembrī par 3,7%, 2015. gada vienpadsmit mēnešos šīs preču kategorijas eksports bija par 22,0% lielāks salīdzinājumā ar 2014. gada vienpadsmit mēnešiem.

Vēl straujāku preču eksporta pieaugumu ierobežoja jau ilgstoši krītošs minerālproduktu eksports. Arī novembrī tieši minerālproduktiem bija lielākais eksporta vērtības kritums, kopumā par 31,6%. Jāatzīmē, ka minerālproduktu eksports galvenokārt ir saistīts ar to uzglabāšanas pakalpojumu Latvijā līdz to tālākai izvešanai, un Latvijas izcelsmes produktu īpatsvars šajā preču grupā ir mazs.

Preču importa vērtība salīdzinājumā ar 2014. gada novembri samazinājās par 2,8%, taču dinamika atsevišķās preču kategorijās nav viendabīga. Kā arī iepriekšējos mēnešos lielākais importa kritums bija fiksēts minerālproduktiem, novembrī to importa vērtība samazinājās par 26,8%. Kritums ir vērojams arī mehānismu un elektroierīču, tekstilizstrādājumu un metālu un to izstrādājumu kategorijās. Tajā pašā laikā par 5,3% pieauga pārtikas un lauksaimniecības un par 24,3% ķīmisko rūpniecības ražojumu imports. Importa vērtība 2015. gada vienpadsmit mēnešos bija par 0,5% zemāka salīdzinājumā ar attiecīgo periodu 2014. gadā.

Decembrī Eiropas Komisijas uzņēmēju un patērētāju noskaņojuma rādītāji gan eirozonā, gan Eiropas Savienībā kopumā nedaudz uzlabojās, ko sekmējusi noskaņojuma uzlabošanās galvenokārt pakalpojumu un būvniecības sektoros. Pieauga arī Latvijas ekonomikas sentimenta indeksa vērtība. Tomēr, neskatoties uz indeksa vērtības pieaugumu, joprojām pastāv lejupvērsta tendence novērtējumam par tuvākajām produkcijas noieta perspektīvām un par eksporta pasūtījuma apjomiem. Tas liecina par nepietiekošo pieprasījumu eksporta tirgos, ko papildus ietekmē arī nestabilitāte pasaules finanšu un preču tirgos. Turpmākās eksporta perspektīvas ir jāvērtē piesardzīgi, taču, ņemot vērā 2014. gada decembra preču eksporta samēra zemo bāzi un atzinīgus graudaugu eksporta pieauguma tempus, visticamāk 2015. gada nogalē eksporta apjomi būs nedaudz palielinājušies.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-parliecinoss-partikas-eksporta-kapums-nodrosinaja-eksporta-pieaugumu-2015-gada-novembri>